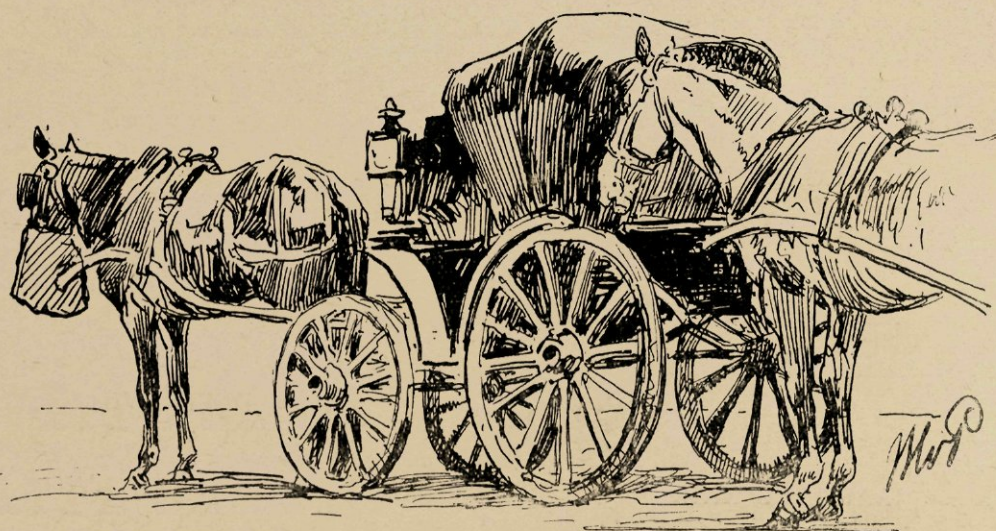

Ik kies een rijtuig-station ter zijde van de „gare du Nord”. Iets hooger dan de hoek der straten Dunkerque en Faubourg Saint-Denis, staat een kioskje, geheel dicht, met matglazen wanden. In 't matglas zijn vierkante vakjes helder glas uitgespaard. Daardoor kan de agent, met het toezicht op de rijtuigen belast, naar alle kanten uitzien. Achter dit huisje begint de *file*, soms veertig rijtuigen lang.

Aan 't spoorwegstation staat een ander beambte. Hij blaast op een schel fluitje zooveel maal als er rijtuigen kunnen bijgevoegd worden op het groote, overdekte plein achter 't station, waar de reizigers aankomen. Na 't sein, zetten de eerste victorias en berlines en omnibusjes zich in beweging. Uit

In de «file».

zichzelf vullen de overgebleven paarden de open gekomen ruimte aan; terwijl later komenden zich achteraan in de rij scharen.

Zoodra de huurkoetsier zijn paard en rijtuig uit den stal heeft gehaald, rijdt hij naar het dichtbijgelegen station. Als de *file* lang is, vlijt hij zich rustig te slapen in zijn wagentje of wel hij gaat, aan den overkant der straat, een warm kop koffie drinken. 't Paard zal nooit uit de *file* loopen en weet wat te doen als zijn voorbuur zich verwijdert voor zaken. 't Is nauwelijks dag, laten we zeggen een herfstmorgen. De voorgevels der stallen van 't Noorderspoorwegstation zien grauw en de barakken, tusschen die stallen en de eerste huizen van de *faubourg Saint Denis*, zijn nog niet open. De paarden sluimeren, scheef staande, schijnbaar niet in evenwicht. De leidsels slieren over den grond. Hier en daar, hangt een haverzak aan een mageren paardekop. Het beest eet er uit, niet zonder moeite, met bit en al om. Zijn baas ligt, dubbelgevouwen, op de kussens van het rijtuig.

Geene victorias, maar enkel dichte rijtuigen met of zonder imperiaals, voor twee of vier personen. Die voor vier personen heeten omnibussen en zijn bespannen met één groot paard of met twee kleine, meestal vlugge hitten.

Alles wacht, sluimerend, menschen en dieren en dingen, op het sein